

Uvod

---

1. Ovaj etički kod i kod profesionalne prakse uskladjen je sa standardima nacionalnih i internacionalnih psihoterapijskih udruženja.
2. Ovaj Kod obavezuje sve članove ŠKOLE.
3. Naglašavamo da Kod sadrži etičke preporuke organizacija:
  - AGP (Akademija Geštalt Psihoterapije, udruženje geštalt psihoterapeuta Ahat)
  - EAGT (European Association for Gestalt Therapy)
  - GPTI (Gestalt Psychotherapy Training Institute London).
4. Ovaj Kod treba da svim članovima SKOLE obezbedi referentni okvir u pogledu njihovih odgovornosti prema:
  - Klijentima
  - Kolegama
  - Društvu
5. ŠKOLA poseduje postupak, proceduru saglasnosti, pravilnik, statut na koji je moguće pozvati se u slučaju neostvarenja zadovoljavajućih rezultata, manje formalnim sredstvima. Odluke koje proizilaze na osnovu poštovanja PRAVILNIKA mogu da dovedu do odgovarajućih mera, uključujući suspenziju ili povlačenje članstva.
6. **Ovaj Kod sadrži dva dela:** A.Etički kod i
B.Pravilnik ponašanja

A. Etički kod

- A1** Definiše osnovne vrednosti i opšte principe Geštalt psihoterapije za članove koji se obavezuju da uvažavaju, promovišu i da budu rukovodeni sledećim principima: poštovanjem i unapređenjem prava i dostojanstva svake osobe, odgovornošću, kompetencijom i integritetom.
- A2** Odnos između klijenta i Geštalt psihoterapeuta je fundamentalan za Geštalt psihoterapiju. Članovi treba da budu svesni da su meta brojnih projekcija i da sami mogu nesvesno da projektuju na klijenta.
- A3** Članovi ne smeju manipulirati niti eksploatirati klijente emocionalno, seksualno, finansijski, politički ili na bilo koji drugi način, radi sopstvene ili tuđe koristi.
- A4** Od članova se zahteva da objave klijentu svoje kvalifikacije i objasne uslove i način rada i o ovom pitanjima treba razgovarati sa klijentom pre nego što započne psihoterapija.
- A5** Članovi treba da obezbede poverljivost, privatnost i sigurnost psihoterapije.
- A6** Članovi treba da imaju redovnu i odgovarajuću psihoterapeutsku i supervizijsku podršku.
- A7** Od članova se očekuje da na osnovu ličnog suda i/ili konsultacija sa svojim supervizorima donose odluke u vezi konflikta interesa klijenata i drugih osoba.

B. Pravilnik ponašanja

Odgovornost i kompetencija

B1 *Odgovornost članova prema klijentima:*

B1.1 *Ugovor sa klijentima:*

(a) Ugovor načinjen između Geštalt psihoterapeuta i klijenta je obavezujući za obe strane, bilo da je pismeni ili usmeni.

(b) Članovi su odgovorni da obaveste klijente o: ceni svojih usluga, načinu plaćanja, rasporedu, lokaciji, pauzama i prevodu seansi. Trajanje terapije, transfer klijenata i završetak terapije treba da se prodiskutuju sa klijentom i da se postigne uzajamni dogovor.

(c) Članovi su obavezni da pruže informacije u vezi svojih kvalifikacija, iskustva i članstva ŠKOLE. Treba da se izjasne da prihvataju Etički kod i Pravilnik ponašanja i da klijenta, ako ovaj to traži, upoznaju sa njima. Studenti treba da obaveste sve potencijalne klijente o njihovom profesionalnom statusu, već na prvom intervjuu.

(d) Članovi su obavezni da obaveste klijente ako postanu svesni bilo kojeg relevantnog konflikta interesa, na prvom intervjuu ili u bilo kojoj fazi psihoterapije.

(e) Svako audio i video snimanje ili observacija terapijske seanse treba da budu prodiskutovani i dogovoreni sa klijentom. Svi snimci treba da budu čuvani na sigurnom mestu, kako bi se obezbedila privatnost.

(f) Beleške sa seansi, bilo da su ručno pisane ili pohranjene u kompjuteru, podležu pravilima Komeserijata za zaštitu podataka. Članovi treba da budu sigurni da se slažu sa ovim Aktom

B1.2 Poverenje i sigurnost klijenata:

(a) Član treba da obezbedi prostor za rad, koji obezbeđuje privatnost.

(b) U slučaju medicinskih aspekata klijentovog stanja, član treba da se konsultuje sa odgovarajućim profesionalcem, uz klijentovu dozvolu, osim u slučaju posebnih okolnosti.

(c) Član treba da obezbedi poverljivost za vreme i po završetku psihoterapije. Otkrivanje podataka dozvoljeno je samo uz klijentovu pismenu saglasnost , osim u slučaju prećih legalnih i etičkih okolnosti.

(d) Članovi ne smeju da otkrivaju informacije o klijentima u okviru kolegijalnih odnosa kao što je supervizija i treba da se uzdrže komentara o klijentu u bilo kojoj situaciji.

(e) Članovi treba da dobiju dozvolu od klijenta ako koriste informacije stecene u toku rada sa klijentom u svrhu predavanja, publikacija, treninga, istraživanja, obrazovnih ciljeva itd. i moraju uvek da se pobrinu da zastite klijentov identitet i anonimnost, tako sto ce promeniti biografske ili druge podatke koji mogu identifikovati klijenta.

(f) Ukoliko član želi da se njegov rad observira, klijent mora da mu da svoj pismeni pristanak za to. Klijent ima pravo da u bilo koje doba povuče ovaj pristanak.

(g) Kada član nije u mogućnosti da održi seansu zbog bolesti ili drugih nepredviđenih okolnosti, on treba da, kad god je to moguće, obezbedi odgovarajuću proviziju (zamenu) za brigu o klijentu.

(h) Članovi su obavezni da odrede neku osobu koja će obavestiti klijente u slučaju njihove ozbiljne nesposobnosti ili smrti. Ova odgovornost podrazumeva obezbeđivanje provizije za nastavak brige o klijentu, odgovarajuće rukovanje poverljivim dosijeima i snimcima sa seansi i obavljanje svih postupaka potrebnih za zatvaranje prakse na odgovoran, etički i senzitivan način.

(i) U slučaju kada se klijent zvanično smatra maloletnim, Član treba da poštuje nacionalnu pravnu i profesionalnu regulativu, koja se odnosi na informacije o staranju o deci u slučajevima zlostavljanja ili u drugim slučajevima ozbiljnog uskraćivanja brige.

B1.3 *Autonomija klijenta:*

(a) Članovi moraju raditi na način koji razvija klijentovu samopodrsku, povećava mogućnost izbora i vodi ka transformaciju.

(b) Članovi moraju poštovati klijenta , bez obzira na njegove godine, zdravstveno stanje, pol, seksualnu orijentaciju, religijsku i etničku pripadnost i socijalni status.

(c) Članovi moraju da vrše redovnu reviziju psihoterapeutskog ugovora i da prate napredak psihoterapije.

(d) Članovi su odgovorni da poštuju granice terapeutskog odnosa u svakoj situaciji, u slučaju da se klijent i terapeut sretnu van konteksta terapeutskog odnosa.

(e) Član ne sme eksploatirati klijenta finansijski, politički, emocionalno, seksualno, fizički ili na bilo koji drugi način.

(f) Klijent i psihoterapeut su zajedno odgovorni za završavanje psihoterapije. U slučaju neslaganja po tom pitanju, terapeut omogućava završetak na način kojim se poštuje klijentova autonomija.

(g) Ako član procenjuje da ne radi aktivno i efikasno sa klijentom, onda on treba o tome da obavesti klijenta, omogućiti završetak psihoterapije i promenu terapeuta ako je to odgovarajuće, na način koji izražava puno poštovanje klijenta.

B1.4 Kompetencija:

(a) Članovi će preuzeti samo one dužnosti za koje poseduju kompetenciju neophodnu da ih obavljaju na način povoljan za klijenta.

(b) Članovi treba da budu svesni svojih ograničenja i da ih redovno prate u toku psihoterapije, supervizije i nastavka edukacije. Ako su suočeni sa sumnjom i teskoćama trebalo bi da obave odgovarajuće konsultacije ili da uspostave saradnju sa drugim profesionalcem ili institucijom ako je potrebno.

(c) Članovi treba da zaštite svoj rad i generalno – profesiju, od nestručnih aktivnosti, projekata ili postupaka (predavanja, intervjui, mediji, seminari) koji nisu u saglasnosti sa Kodom.

(d) Članovi ne smeju da rade sa klijentima ukoliko je njihova sposobnost umanjena emotivnim problemima, bolešću, upotrebom alkohola ili lekova, iscrpljenošću ili iz nekog drugog razloga. Ukoliko je neophodno, trebalo bi da zatraže profesionalnu pomoć.

(e) Studenti bi trebalo da se konsultuju sa svojim trenerima pre nego što počnu da se bave psihoterapijskim radom.

(f) Članovi su odgovorni za sopstvenu fizičku bezbednost u toku svog rada. Preporučuje im se da obezbede adekvatnu zaštitu u slučaju pravnog postupka koji može biti pokrenut protiv njih.

B1.5 Reklamiranje:

(a) Članovi treba da ograniče reklamiranje na opisne iskaze o uslugama koje nude i svojim kvalifikacijama. Članovi preuzimaju punu odgovornost da ispoštuju sve obaveze koje su javno reklamirali.

(b) Studenti ne smeju da se predstavljaju da su kvalifikovani ako taj status ne poseduju. Članovi ne smeju da se predstavljaju kao da su deo organizacije na način koji pogrešno implicira da poseduju sponzorstvo ili autorizaciju te organizacije.

(c) Svedočenja klijenata (izjave) ne smeju biti uključena u reklamu. Ne smeju da se daju izjave koje impliciraju bolju uslugu od onih koju pružaju drugi.

B1.6 Odgovornost prema kolegama i drugim profesionalnim grupama:

(a) Članovi treba da se ponašaju na način koji promoviše poverenje javnosti u psihoterapiju. Svaka primedba upućena psihoterapeutima ili o njima ili o drugim profesionalnim grupama treba da izražava poštovanje.

(b) Ako je član zabrinut u vezi ozbiljnog povređivanja dužnosti drugog člana on/ona treba da konsultuju **Pravilnik/Statut**. Ako se ne radi o ozbiljnom prekršaju, član treba da priča o tome sa dotičnom članom. Ako slučaj i dalje

ostane nerazjašnjen, zvanična procedura (iz Pravilnika) treba da bude primenjena.

(c) Članovi ne smeju da prime klijenta koji je već klijent drugog psihoterapeuta, osim ako se oba psihoterapeuta ne slože da je to odgovarajuće.

B1.7 Zakonska odgovornost:

(a) Član je upoznat i svestan važećeg nacionalnog zakona koji se odnosi na njegov profesionalni rad i vodenje prakse ili institucije i pažljivo razmatra relevantne zakonske preporuke.

(b) Članovi su obavezni da obaveste Izvršni savet ŠKOLE ako su uljučeni u neki sudski (kriminalni) postupak ili ako je protiv njih pokrenut postupak u vezi njihovog psihoterapeutskog rada

(c) Ako je član upoznat sa nekim slučajem izdaje, terorizma, trgovine drogom ili drugom ilegalnom radnjom u toku psihoterapije on/ona je obavezan da obavesti policiju. U ovakvim okolnostima pravni savet se mora neodložno zatražiti.

(d) Zakonom je regulisano da članovi mogu dati informacije o klijentima samo ako to od njih zahteva Sud.

B1.8 Uloga u društvu:

(a) ZAKON: Geštalt terapeut je upoznat i svestan važećeg nacionalnog zakona koji se odnosi na njegov profesionalni rad i vođenje prakse ili institucije i pažljivo razmatra relevantne zakonske preporuke.

(b) Kada su uključeni u istraživanje iz oblasti psihoterapijskog rada, članovi su obavezni da ga sprovode časno i moralno. Oni treba precizno da koriste svoje podatke i da donose samo one zaključke koji su kompatibilni sa njihovom metodologijom.

(c) Politički aspekti terapeutskeg rada: Članovi su svesni socijalnih i političkih implikacija njihovog rada, kao i socijalnih i političkih aspekata koji uticu na kontekst klijenata.

(d) Edukacija: zadatak psihoterapijske edukacije je da na objektivan i razumljiv način upozna studente sa teoretskim, metodološkim i tehničkim razvojem psihoterapije uopšte, a posebno Geštalt terapije. Lični stavovi predavača treba da budu jasni i poznati. Ne bi trebalo pobuđivati lažna očekivanja, naročito ukoliko ne postoje/nisu jasni uslovi za priznavanje edukacije od strane autoriteta, niti zakoni koji regulišu psihoterapeutske trening i dobijanje dozvole da se koristi naziv "psihoterapeut", kao i nadoknadu troškova psihoterapije od strane zdravstvenog osiguranja.

(e) ŠKOLA će razmotriti kvalifikacije, očekivanja/motivaciju i psihofizičku sposobnost kandidata i pružiti jasne i potpune informacije u vezi nastavnog plana i internih pravila.

(f) ŠKOLA garantuje kvalitet edukacije kako u pogledu posebnih kompetencija nastavnika i supervizora, tako i u pogledu koherentnosti nastavnog plana. ŠKOLA vrsi internu kontrolu kvaliteta nastave i nudi prostor za osavremenjavanje i upoređenje nastavne metodologije.

(g) Odnos između predavača i studenata i među institutima treba da bude jasan i transparentan. Geštalt terapeuti/treneri su svesni posebnosti odnosa između onih koji predaju i onih koji uče i ne zloupotrebljavaju ovaj odnos u svoju korist. Oni su naročito svesni dimenzija zavisnosti, idealizacije i procene relevantnih za

ovaj odnos. ŠKOLA daje direktive za regulisanje odnosa između nastavnika i studenata i organizuje forum na kome se mogu izneti i resavati problemi.

(h) ŠKOLA će periodično proveravati da li je student dostigao zadovoljavajući nivo znanja i obezbediće odgovarajuću i transparentnu strukturu za to.

(i) Etički principi vođenja i regulacije odnosa između klijenta i terapeuta i određivanje terapeutske uloge u društvu su podjednako relevantni za oblast podučavanja i treninga i za nastavnike i za studente (kompetencija, poverljivost, pitanja odnosa, ugovaranje i sigurnost).

(j) Geštalt terapija, koja je deo procesa učenja studenta, biće zaštićena od potencijalnih problema koji mogu nastati usled konfuzije uloga od strane terapeuta/trenera, koji stoga neće učestvovati u zvaničnom postupku ocenjivanja, kojim je predviđeno da se procene napredak i sposobnost studenta.

(k) ŠKOLA kontroliše i obezbeđuje personalne, didaktičke, kliničke i naučne standarde svog nastavnog osoblja. Profesionalna razmena terapeuta/trenera, njihova obavezna supervizija i nastavak edukacije i razvoja treba da budu obezbeđeni.

(l) Ako se Geštalt terapeut nađe u konfliktu između različitih etičkih pozicija i zahteva, koje ne može sam da razreši ili uz pomoć intervizije i supervizije, ona/on se obraća Etičkom komitetu ŠKOLE ili profesionalnom udruženju kako bi dobio potrebno savetovanje.

Pravilnik

Uvod u Postupak žalbi /Žalbeni postupak

Ovaj postupak određuje pravila i procese kojim ŠKOLA utvrđuje saglasnost članova sa Pravilnikom.

Postupak žalbi koristi se u slučaju žalbi u vezi sa ozbiljnom povredom profesionalne dužnosti u okviru psihoterapije ili treninga.

Ako imate dokaz o ozbiljnom kršenju etičkih i profesionalnih standarda definisanih u Kodu ili imate dokaz o ozbiljnom kršenju ugovora, dogovora i moralnosti ponašanja koji nisu u skladu sa profesionalnom praksom, treba direktno da kontaktirate Predsedništvo Etičkog komiteta, kako bi uručili zvaničnu žalbu.

Mnogi manje ozbiljni slučajevi povređivanja dobre prakse mogu se rešiti na internim sastancima sa članom koji je u pitanju.

Mi vas podržavamo da razgovarate privatno sa doticnim članom. Ako se pitanje ne razreši, onda kontaktirajte Predsedništvo Etičkog komiteta.

Od člana koji podnosi žalbu očekuje se da bude diskretan i da ne priča o tome. Imena osoba koja su u pitanju daju se samo u izuzetnim slučajevima, kada su preduzete mere kojima se član isključuje. Ovakve mere imaju za cilj da zaštite interese svih koji su uključeni.

Postupak saglasnosti / Pravidnik

1. Izvršni Komitet delegira ovlašćenu osobu u Predsedništvo Etičkog komiteta da obavi postupak saglasnosti i ratifikuje ishod po zaključenju slučaja.
2. Predsedništvo Etičkog komiteta će obavestiti Predsedništvo ŠKOLE o rezultatima različitih faza postupka. Predsedništvo Etičkog komiteta takođe može konsultovati spoljne savetnike u bilo kojoj fazi postupka
3. U slučaju da je žalba podnešena protiv člana Etičkog komiteta, Predsedništvo Izvršnog komiteta je odgovorno za žalbeni postupak, pri čemu Izvršni komitet zamenjuje Etički komitet, a Predsedništvo Izvršnog komiteta zamenjuje Predsedništvo Etičkog komiteta.
4. Žalba se može podneti samo protiv one osobe koje je bila član u vreme dotičnog prekršaja.
5. Žalba treba da se podnese u što kraćem roku. Žalbe u vezi slučaja koji se dogodio više od tri godine pre prvog kontaktiranja Predsedništva Etičkog komiteta neće biti prihvaćena.
6. Žalbe koje se tiče pravnih, statutarnih i komercijalnih članova nisu nadležnost Etičkog komiteta.
7. ŠKOLA može zatražiti pravni savet u vezi žalbe.
8. Troškove žalbenog procesa i druge relevantne troškove plaća podnosilac ili onaj protiv koga je žalba podnešena. Pregovori oko cene su diskreciono pravo Komisije za žalbe.

9. Žalbe moraju biti u pismenoj formi i adresirane na Predsedništvo Etičkog komiteta. Pismena potvrda prijema žalbe treba da bude poslata u roku od dve nedelje od prijema.

10. Ceo postupak ne bi trebao da traje duze od šest-sedam meseci od prijema pismene žalbe.

11. Svi oni koji su zaduženi za žalbeni postupak treba da sav materijal u vezi žalbe smatraju poverljivim.

12. Ako dotični član ŠKOLE podnese ostavku, to ne bi smelo da remeti istragu, ukoliko se navodni prekršaj desio za vreme njegovog članstva.

13. Žalbeni postupak moze biti vrlo stresan i kompleksan i za onog koji podnosi žalbu i za onog protiv koga se žalba podnosi. U slučaju koji se ne odnosi na ozbiljan profesionalni prekršaj, moguće je da se ne dođe do jednog ispravnog ishoda, već je potrebno da se nađe način da se, u najvećoj mogućoj meri i nepristrasno, ispoštuju potrebe obe strane.

14. U slučaju negodovanja ili žalbe u vezi ozbiljnog profesionalnog prekršaja ili nemara, žalba mora da se u pismenoj formi podnese Predsedništvu Etičkog komiteta ŠKOLE.

15. Žalba treba da sadrži jasnu izjavu i opis ponašanja na koje se žali, sve relevantne činjenice i dokaze.

16. Član protiv koga se žalba podnosi treba da podnese pismeni odgovor u roku od dve nedelje.

17. Etički komitet održava sastanak kako bi istražio: (a) da li žalba ima osnovu (b) da žalba nema osnovu, ali da dve uključene strane treba da uđu u proceduru spora

i posredništva (c) da li ima dovoljno dokaza koji podržavaju žalbu (d) Obe strane procesa biće pismeno obavestene o odluci u roku od nedelju dana od održavanja sastanka.

18. Predsedništvo Etičkog komiteta može u nekim slučajevima da imenuje jednu ili više osoba da istraže slučaj. Etički komitet će ustanoviti uslove koje te osobe treba da ispunjavaju.

19. Obe strane žalbenog postupka treba da prisustvuju sastanku. Obe strane imaju pravo na jednog pratioca po svom izboru. Ako podnosilac žalbe izostane bez opravdanog razloga, onda se smatra da je žalba povučena. Ako strana protiv koje je podneta žalba izostane bez opravdanog razloga, onda se ona smatra podložnom za suspenziju ili oduzimanje članstva.

20. Posle saslušanja, Komitet će sastaviti pismeni izveštaj svog nalaza. Kopije izveštaja biće poslate obema stranama.

21. Izveštaj će razjasniti prirodu žalbe, potrebne procedure i ishod procesa za obe strane. Komisija zaključuje :

- Da se slučaj razrešio na zadovoljstvo obe strane
- Da nisu preduzete dalje radnje
- Da žalba nije potvrđena po bilo kom osnovu
- Da je žalba potvrđena u nekom ili svim aspektima. Ako je žalba potvrđena, onda se u izveštaju navodi koji je prekršaj Koda u pitanju.

Samo u slučaju da je žalba potvrđena u nekom aspektu, Komisija za žalbe može preporučiti neke od sledećih mera:

- Dodatnu superviziju
- Razmatranje prakse člana
- Dodatni trening
- Zvanično upozorenje i zahtev da član prestane da radi na određen način.

Suspenzija ili povlačenje članstva će biti preporučeno u slučajevima ozbiljnog profesionalnog prekršaja, kao što su seksualni odnosi sa klijentom. Etički komitet je odgovoran za nadgledanje ovih procedura i treba da izvesti Izvršni komitet ŠKOLE kada su preduzete odgovarajuće mere.

Postupak žalbe na donetu odluku

1. Ako bilo koja strana želi da se žali na donetu odluku, uobičajeno je da ovo bude u pismenoj formi i podneto Predsedništvu Etičkog komiteta u roku od četiri nedelje od donošenja odluke.
2. Strana koje se žali treba da demonstrira "dobar razlog" i da podnese podatke koji će podržati njenu žalbu. Etički komitet će odlučiti da li postoji adekvatna osnova za žalbu.

U normalnim okolnostima žalba će biti prihvaćena:

- Ako postoje novi dokazi koji bi, da su postojali ranije, doveli do drugih zaključaka i preporuka.

- Ako je postojalo jedno ili više odstupanja od procedure, koja se zahteva u dokumentima, u razmatranju prvobitne žalbe.

- Ako jedna od dve strane može da na temeljan način argumentuje da su preporučene mere neodgovarajuće.

3. Ako se odobri žalba, onda će Predsedništvo Etičkog komiteta sazvati Apelacionu komisiju koja se sastoji od trojice kolege seniora koji ranije nisu bili uključeni u slučaj.

4. Apelaciona komisija će se sastati da razmotri žalbu i dokaze u pismenoj formi.

5. Apelaciona komisija će Izvršnom komitetu podneti izveštaj o svojim zaključcima i preporukama. Kopije izveštaja biće poslate obema stranama, kao i Izvršnom komitetu. Predsedništvo Etičkog komiteta će, posle ratifikacije Izvršnog komiteta, sprovesti odluku Apelacione komisije, koja se smatra konačnom.

6. Odluka Apelacione komisije biće prosleđena u pismenoj formi u roku od sedam radnih dana Predsedništvu Etičkog komiteta i Predsedništvu Izvršnog komiteta. Predsedništvo Etičkog komiteta će obavestiti podnosioca žalbe o ishodu u roku od sedam radnih dana.

7. Svi dokazi, drugi pisani dokumenti i svedočenja biće čuvani u skladu sa pravnim regulativama